

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Hallituksen esitys eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 12/2025 vp)

Perustuslakivaliokunta 28.3.2025

Sofia Johansson ja Juuso Suomento
Tieto- ja turvallisuusosasto, tieliikenne ja kuljetusketjut -yksikkö

Tausta

Esityksen tausta

Hallitusohjelma

- Luodaan mikroliikkumista (muun muassa sähköpotkulaudat) ohjaavaa lainsäädäntöä. Annetaan kaupungeille ja kunnille työkalut mikroliikkumisen hallintaan.
- Hallitus asettaa liikenneturvallisuuden parantamisen tavoitteeksi, ettei Suomessa tapahdu liikennekuolemia vuonna 2050.
- Selvitetään ja vähennetään hallinnollisia menettelykäytäntöjä ja muuta poliisin byrokratiaa oikeusturvaa vaarantamatta. Rikosprosessin viimesijaisuus varmistetaan.

Liikenneturvallisuusstrategia 2022-2026

- Strategian toimenpideohjelmassa on useita mikroliikkumista koskevia toimenpiteitä
- Strategia ohjaa liikenneturvallisuustyötä kokonaisvaltaisesti
- Tavoitteena vakavien loukkaantumisten ja liikennekuolemien vähentäminen

Tunnistettut ongelmat

- Onnettomuudet, vaaratilanteet, esteettömyysongelmat, ongelmat katujen kunnossa- ja puhtaanapidolle, terveydenhuollon kuormitus ja kustannukset yhteiskunnalle
- Suomessa vakavasti loukkaantuneista tienkäyttäjistä noin 45 % on suojattomia tienkäyttäjiä (noin 350 vakavaa loukkaantumista vuosittain)
- Tilastointi on puutteellista ja lievät loukkaantumiset eivät näy tilastoissa
- Nykysäätely on puutteellista päihtyneenä ajamisen osalta. Lisäksi kunnilla ei ole nykyisin riittävän tehokkaita keinoja mikroliikkumisen ohjaamiseen

Kuolemat

Pyöräilijät: keskimäärin 8 vuodessa

Kevyen sähköajoneuvon kuljettajat: 1 henkilö 10 miljoonaa matkaa kohti

Osasto- tai erikoissairaanhoidon vaativat loukkaantumiset (arvio vuosittain)

Pyöräilijät: 7 200

Päihtyneiden osuus: 20–30 %

Kevyen sähköajoneuvon kuljettajat: 1 600

Päihtyneiden osuus: 45–50 %

Sivullisille aiheutettuja vammoja noin 5–15 %

Kustannukset päihdeonnettomuuksista (arvio vuosittain)

noin 500 miljoonaa euroa

Kevyet ajoneuvot

- Polkupyörä ja sähköavusteinen polkupyörä
- Kevyt sähköajoneuvo
 - Mm. sähköpotkulaudat
 - Sähkömoottorilla varustettu ajoneuvo
 - Rakenteellinen nopeus enintään 25 km/h
 - Paino tavallisesti 20–80 kg
- Moottorilla varustettu polkupyörä
 - Moottori voi toimia ilman polkemista, mutta sen on kytkeydyttävä pois päältä nopeuden saavuttaessa 25 km/h
 - Paino tavallisesti yli 20 kg

Mikroliikennelupasääntely

Liikennepalvelulaki ja ajoneuvojen siirtolaki

Luvanvaraisuus

- Mikroliikennepalvelun tarjoaminen olisi jatkossa luvanvaraista
- Yhteiskäyttöisten polkupyörien, kevyiden sähköajoneuvojen (esimerkiksi sähköpotkulautojen) sekä moottorilla varustettujen polkupyörien vuokralle tarjoaminen kunnan hallinnoimalla alueella edellyttäisi, että palveluntarjoajalla on voimassa oleva **mikroliikennelupa**
- Laissa säädettäisiin täsmällisesti ja tarkkarajaisesti luvan hakemisesta, myöntämisestä ja peruuttamisesta sekä muutoksenhausta mikroliikennelupaa koskevassa asiassa
- Luvan myöntämisen esteenä olisi liiketoimintakielto sekä kuluneen vuoden aikana tapahtunut luvan peruuttaminen
- Kunta voisi liittää mikroliikennelupaan laissa määritellyjä lupaehtoja
- Luvaton toiminta olisi sanktioitu

Lupaehdot

- Kunta voi liittää mikroliikennelupaan liikenneturvallisuuden, liikenteen esteettömyyden taikka kadun tai muun yleisen alueen kunnossa- ja puhtaanapidon kannalta **tarpeellisia** ajallisia tai alueellisia ehtoja, jotka koskevat vuokrattavien ajoneuvojen:
 - 1) **ajonopeuksia;**
 - 2) **pysäköintiä; ja**
 - 3) **käyttöalueita**
- Kunta voi liittää lupaan liikenneturvallisuuden, liikenteen esteettömyyden taikka kadun tai muun yleisen alueen kunnossa- ja puhtaanapidon kannalta **välttämättömiä** ajallisia tai alueellisia ehtoja, jotka koskevat vuokrattavien ajoneuvojen:
 - 1) **lukumääriä;**
 - 2) **käyttöaikoja;**
 - 3) **käyttösovelluksen ominaisuuksia;**
 - 4) **kuljettajien ikävaatimuksia; ja**
 - 5) **käyttöä koskevien anonymisoitujen tietojen välittämistä kunnalle**

Lupaehdot

- Ehdotus antaisi kunnille työkalut mikroliikennepalveluiden ohjaamiseen lupaehtojen avulla
- Luvanhaltija asettaisi lupaehtojen mukaiset rajoitukset voimaan vuokrattaviin ajoneuvoihin asetettavilla teknisillä rajoituksilla
- Kaikkien lupaehtojen on oltava tarpeellisia tai välttämättömiä hyväksyttävän tavoitteen, eli liikenneturvallisuuden, liikenteen esteettömyyden tai kunnossa- ja puhtaanapidon turvaamiseksi
- Kunta voi perustellusta syystä muuttaa tai liittää mikroliikennelupaan uusia ehtoja, jos muutokset ovat liikenneturvallisuuden, liikenteen esteettömyyden taikka kunnossa- ja puhtaanapidon kannalta välttämättömiä

Liikennejuopumussäätely

Tieliikennelaki

Kielto kuljettaa ajoneuvoa päihtyneenä

- Tällä hetkellä tieliikenteessä ei ole säädetty selkeää päihderajaa muun kuin moottorikäyttöisen ajoneuvon tai raitiovaunun kuljettamiseen
- Alkoholin suhteen säädettäisiin 0,5 promillen rajasta ja huumausaineiden suhteen nollarajasta
- Jatkossa olisi kiellettyä kuljettaa moottorilla varustettua polkupyörää tai kevyttä sähköajoneuvoa siten, että kuljettajan veren alkoholipitoisuus on vähintään 0,5 promillea, tai siten, että kuljettajan veressä on huumausaineen vaikuttavaa ainetta tai sen aineenvaihduntatuotetta
- Sääntely koskisi moottorilla varustetun polkupyörän ja kevyen sähköajoneuvon kuljettamista
- Sääntely koskisi sekä vuokratun että yksityisomisteisen ajoneuvon kuljettamista
- Kiellon rikkomisesta määrättäisiin 200 euron liikennevirhemaksu
- Tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta vähentämällä päihtyneenä ajamista ja siitä aiheutuvia liikenneonnettomuuksia ja vaaratilanteita

Päihtymysvalvonta

- Tieliikennelaissa säädettäisiin kokeesta nautitun alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi
- Kokeella tarkoitetaan nykyisin puhalluskoetta tai sylkitestiä
- Kokeeseen voisi määrätä polkupyörän, moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon kuljettajan. Tällä hetkellä liikenteenvalvojalla ei ole oikeutta puhalluttaa näiden ajoneuvojen kuljettajia tieliikenteessä
- Koe tehdään kuljettajan päihtymystilan selvittämiseksi. Kokeella selvitetään mikroliikennevälineen kuljettajan ajokuntoa tieliikenteessä. Kokeen tekemistä ei ole kytketty yksittäisen teon selvittämiseen
- Kokeesta kieltäytyminen tulisi arvioitavaksi niskoitteluna
- Tavoitteena on mahdollistaa kuljettajan ajokunnon selvittäminen luotettavasti liikenneturvallisuuden varmistamiseksi
- Lisäksi säädettäisiin liikenteenvalvojan oikeudesta kieltää ja tarvittaessa estää polkupyörän, moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon kuljettajan ajo, jos kuljettajan havaitaan nauttineen alkoholia ja päihtymys selvästi vaikuttaa kuljettajan ajokykyyn

Muut ehdotukset

Tieliikennelaki ja ajoneuvolaki

Muut ehdotukset

- Mikroliikenteen liikenne rikkomuksista määrättävää liikennevirhemaksua korotettaisiin 40 eurosta 60 euroon
- Mahdollistettaisiin 40 euron liikennevirhemaksun määrääminen kevyen sähköajoneuvon ja moottorilla varustetun polkupyörän kuljettajalle, omistajalle tai pysyväälle haltijalle ajoneuvolain rakennetta, varusteita tai kuntoa koskevien määräysten rikkomisesta
- Mahdollistettaisiin liikennevirhemaksun tavallinen tiedoksianto kaikille tienkäyttäjille
- Kevyen sähköajoneuvon ja moottorilla varustetun polkupyörän kuljettajan ja matkustajan olisi ajon aikana yleensä käytettävä suojakypärää
- Liikenteenohjauslaitteisiin lisättäisiin uusi kevyt sähköajoneuvo -lisäkilpi ja -tiemerkitä. Lisäksi uusi lisäkilpi ylijatketun jalkakäytävän osoittamiseen
- Jalankulkijan määritelmään lisättäisiin kevyen sähköajoneuvon ja moottorilla varustetun polkupyörän taluttaja

Esityksen suhde perustuslakiin

Perustuslain kannalta merkitykselliset ehdotukset

- Esityksen valmistelussa on arvioitu tarpeelliseksi pyytää perustuslakivaliokunnalta lausunto, koska esityksessä ehdotetaan uudenlaista sääntelyä kunnan katualueen hallintaan perustuvista **elinkeinovapauden rajoituksista**, sekä uudenlaista sääntelyä, jolla mahdollistettaisiin **hallinnolliseen seuraamusmaksuun liitettäviä pakkokeinolaille tyypillisiä toimivaltuuksia**
- Esitys sisältää perustuslain kannalta merkityksellisiä ehdotuksia suhteessa
 - perustuslain 6 §:ssä turvattuun yhdenvertaisuuteen
 - perustuslain 7 §:ssä turvattuun oikeuteen elämään, henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen
 - perustuslain 15 §:ssä turvattuun omaisuuden suojaan
 - perustuslain 18 §:ssä turvattuun elinkeinovapauteen
 - perustuslain 21 §:ssä turvattuun oikeusturvaan
 - perustuslain 121 §:ssä kunnallisesta itsehallinnosta säädettyyn

Mikroliikennelupa ja elinkeinovapaus

- Luvan asettaminen edellytykseksi elinkeinon harjoittamiselle merkitsee rajoitusta elinkeinovapauteen
- Mikroliikennelupa liitettävät lupaehdot määriteltäisiin täsmällisesti laissa. Kaikkien lupaehtojen on oltava tarpeellisia tai välttämättömiä hyväksyttävän tavoitteen, eli liikenneturvallisuuden, liikenteen esteettömyyden tai kunnossa- ja puhtaanapidon turvaamiseksi. Eriluonteiset lupaehdot on porrastettu siten, että liikennepalvelulain 18 e §:n 1 momentin ehtoja koskisi tarpeellisuusvaatimus ja 2 momentin lupaehdot välttämättömyysvaatimus. Lupaehtojen muuttamista koskisi välttämättömyysvaatimus
- Ajallisten ja määrällisten rajoitusten asettaminen ajoneuvojen vuokraustoiminnalle on kansallisesti uutta sääntelyä. Toisaalta kunnilla on tienpitäjinä jo nyt laaja päätösvalta kunnan katutilan käyttöön liittyen
- Ehdotus ei antaisi kunnille oikeutta rajoittaa palveluntarjoajien määrää. Lupa myönnettäisiin käytännössä kaikille sitä hakeneille, joiden lupaa ei ole viimeksi kuluneen vuoden aikana peruutettu ja joiden vastuhenkilö ei ole liiketoimintakiellossa. Ns. kilpailutusmalli olisi rajoittanut elinkeinovapautta esitettyä lupamallia laajemmin
- Liikenneturvallisuuden ja liikenteen esteettömyyden näkökulmasta esityksessä on katsottu välttämättömäksi, että ajoneuvojen lukumäärää tulisi voida rajoittaa kunnan alueilla (ajoneuvojen lukumäärää koskeva lupaehto)
- Ikärajojen asettamiseen liittyvillä lupaehdoilla suojellaan lapsia ja nuoria mikroliikennepalveluiden riskeiltä (kuljettajien ikävaatimuksia koskeva lupaehto)
- Mikroliikennelupasääntelyllä pyritään rajoittamaan elinkeinovapautta mahdollisimman vähän, mutta siten, että rajoituksilla voidaan ratkaista toimintaa koskevat liikenneturvallisuus- ja esteettömyysvaatimukset

Mikroliikennevälineen kuljettajan päihtymystilan selvittäminen

- Tieliikennelaissa säädettäisiin liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja mikroliikenteen juopumussäätelyn vaikuttavuuden lisäämiseksi välttämättömät toimivaltasäännökset, joiden perusteella valvontaviranomainen voisi tehdä kokeen nautitun alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi
- Kokeen avulla mahdollinen päihtymys tai promillerajan ylittäminen voidaan todentaa yksilön oikeusturvanäkökulmat huomioiden asianmukaisella kokeella
- Kysymys olisi uudenlaisten pakkokeinolaille tyypillisten toimivaltuuksien kytkemisestä hallinnollisesti sanktioituun rikkomukseen. Kyseessä on kuitenkin koe, joka tehdään kuljettajan päihtymystilan selvittämiseksi, eikä kokeen tekemistä ole kytketty minkään yksittäisen teon selvittämiseen
- Nykyinenkään pakkokeinolain mukainen koe nautitun alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi ei edellytä epäilyä rikoksesta, vaan säännös on tarkoitettu kuljettajien ajokyvyn yleiseen massaluonteiseen testaamiseen
- Suomessa on vakiintuneesti katsottu kuljettajalle tehtävä tarkkuusalkometrikoe pakkokeinolain mukaiseksi henkilönkatsastukseksi. Tarkkuusalkometrikokeen asemaa tulisi tarkastella uudelleen, koska seulonta-alkometrikokeen ja tarkkuusalkometrikokeen tekemisessä on käytännössä kyse pitkälti samanlaisesta toiminnasta

Mikroliikennevälineen kuljettajan päihtymystilan selvittäminen

- Koe merkitsee puuttumista tarkastettavan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen
- Esityksessä arvioidaan olevan valtiosääntöoikeudellisesti mahdollista säätää tieliikennelaissa velvollisuudesta alistua puhalluskokeeseen, joka on suhteellisen vähäinen perusoikeuksia rajoittava toimenpide
- Perustusvaliokunta on katsonut, että liikennevalvonnan tarpeet ja pyrkimys liikenneturvallisuuden edistämiseen ovat sellaisia painavia yhteiskunnallisia syitä, joiden vuoksi henkilökohtaiseen koskemattomuuteen on hyväksyttävää puuttua myös henkilöntarkastuksen muodossa, sekä liikenneturvallisuuden ylläpitämisen ja parantamisen olevan hyväksyttävä ja yhteiskunnallisesti tärkeä peruste säätää moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle velvollisuus alistua puhalluskokeeseen
- Valvontaviranomaisten toimivaltuuksia kuljettajan päihtymyksen selvittämiseksi on pidettävä välttämättöminä päihtyneenä aiheutettujen onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Viranomaisen olisi kyettävä osoittamaan seuraamusmaksun määräämisen edellytyksenä olevien tunnusmerkkien täyttyminen
- Esitetty sääntely olisi riittävää myös rikoslain 23 luvun 9 §:ssä tarkoitetun liikennejuopumusta moottorittomalla ajoneuvolla koskevan säännöksen ja 23 luvun 1 §:ssä tarkoitetun liikenneturvallisuuden vaarantamisen kannalta. Näissä teoissa rangaistavaa käyttäytymistä ei ole sidottu promillerajaan

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kiitos!